ԹԵՐՃԻՄԱՆԸ ԷՖՔԵԱՐ

ՄԻԼԼԵԹԷ ՔՕԼԱՅԼԻԳԻՆԻ ԻՍՏԷՅԷՆ ՎԷ ՄԻԼԼԻՆ

ՎԷ ՍԱԻՐԷՅԻ ՃԱՄԻ ՆԷՎՄԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ԱՊՕՆԷ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

ՏԷՐՍԱՏԷՕԼ ԻՉԻՆ

Պիր սէնէլիք ..... 250 ղրուշ
Ալթը այլըգ ..... 150 »
Իւչ այլըգ ..... 70 »
Գայիմէ 100 ղրուշ հիսապիյլէ·

ՎԻԼԱՅԷԹ ԻՉԻՆ

Պիր սէնէլիք ..... 350 ղրուշ
Ալթը այլըգ ..... 170 »
Իւչ այլըգ ..... 90 »
Գայիմէ 100 ղրուշ հիսապիյլէ·
Բօսթա իւճրէթի տախիլ տիր·

Մէմալիքի էճնէպիյէտէ վէ գայիմէ Թէտավիւլ իթմէյէն վիլայէթտա, ապօնէ պէտէլի վէ եախօտ բօսթա իւճրէթի, սիրքէյի խալիսէ օլարագ ախզ օլունաճագ տըր·

1 ղրուշլուգ գայիմէ

ԻԼԱՆԱԹ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

Պէհէր սաթըրը իչիւն

1 ինճի վէ 2 ինճի սահիֆէլէրէ 10 ղշ·
3 ինճի սահիֆէյէ .... 6 »
4 ինճի սահիֆէյէ .... 4 »
Գայիմէ 100 ղրուշ հիսապիյլէ·

Իւթ.Ա.Ր. փանգա. Շիրքէթ վէ ումումու սարրաֆիյէյէ այիտ օլան իլանաթըն պէհէր սաթըրը իչիւն,

2 ինճի վէ 3 ինճի սահիֆէլէրէ 6 ղշ·
4 ինճի սահիֆէյէ .... 4 »
Լիրա 100 ղրուշ հիսապիյլէ·

Մէքթուպ նաֆիայա տայիր մուպահասաթ մէճճանէն գապուլ օլունաճագ կիպի, տէրճ օլունմայան էվրագ, սահիպլէրինէ իատէ օլունամազ :

1 ղրուշլուգ գայիմէ

Իտարէխանէսի Օրամզօյտա Քիւրքճի խանընտա նումէրօ 7 տէ վէ Մաքրագալքտա [illegible] մէզքիւր խանըն նումէրօ 26 տա տըր: — Ղազէթամըզա այիտ [illegible] տօղրուտան տօղրույա իտարէխանէմիզէ Տիգրան աղա Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունմասը լազըմ կէլճէկի կիպի, [illegible] կէօնտէրիլմէսի իգդիզա իտէր:

ԱՍԻԹԱՆԷ 31 ԱՂՈՍԹՈՍ

ՀԱԼԸ ՀԱԶԸՐ

Պիզիմ պաշխըսըլ Բուլկէյիմիզտէ, եազքընտա էօյլէ հալլէր զուհուր իտէյլիր քի, Պօսնա ղըյլէսի օնլարըն եանընտա բէք քիւչիւք չէյլէր գալայիլիր :

Զօգլարը Թաճիւպ իթմէքտէ տիր քի, Ալէմանիանըն նէ՛ զօրու վար տա, Գարատաղ վէ Եունան մէսէլէլէրի հագգընտա Պապը Ալիյի Թագիպ իթմէք իչիւն պէօյլէ տէվլէթլէրէ նօթա կէօնտէրմէք Թէքլիֆինի տէրիւհտէ իտէյօր: Պունտա Թաճիւպէ չայան պիր չէյ օլմայըպ, բէք Թապիի պիր չէյ տիր :

Լաքին իւք էվվէլ չու միւլահազա խաթըրա կէլիր քի, միւթէսավվէր օլան պու նօթատա նիչիւն եալընըզ Գարատաղ վէ Եունանիստան պահս օլունուպ տա, Պօսնա վէ Սըրպ գըսմը պահս օլունմայօր ·

Պօսնայա կէլինճէ, Աւստրիանըն պու պիյիմէ Պօսնայը իսթիլա իթմէսինտէն պու թէրաֆտա տա Եվրոպա տա հիչ պիր մէմնուն օլան օլմայըպ, օլ վէճհ իլէ Եւլը գըյամըն մուխալիֆէթի պէօյլէ պիր չէյ կէօրիւնիւյօր վէ հատտը գըթթընտա տա քիւչիւք պիր չէյ տէյիլ իսէ տէ, Աւստրիա կիպի պիր տէվլէթին նազըլ օլա, էրքէն եա կէճ օրալարը իսթիլա իտէճէյի, բէք չիւպհէ գալմըյօր պիր չէյ տէյիլ տիր·

Սըրպստան տախի, Արնավուտլարա գարչը կէլէճէք պիր գուվվէթ վար գանըն օլունուր. հալ պու քի Գարատաղ վէ Եունան պունլարա գըյաս օլունամազ·

Ձիւմլէյէ մալիւմ տըր քի, չու սօն մուհարէպէտէ, Ռումանիա, Սըրպ վէ Գարատաղ, տէվլէթը Ալիյէյէ գարչը մուհարէպէ իթմիշլէր, Ռուսիայա նէ տէրէճէտէ եարտըմ իթմիչ օլտուլար, հաթթա պունլար պու եարտըմ իթմիշլէր, Ռուսիա մուվաֆֆագ օլամազ իտի, վէ օլսա տա պէլքիմ պիր իքի սէնէ տահա մուհարէպէյէ միւհթաճ օլուրտու տէյիւնլէր տէ վար : Պունլարտան իւչիւնէ տէ, իսթիգլալլարը վէ արազի իլավէսի իլէ միւքաֆաթ օլունտու. Լաքին նիսպէթլէ պու իւչիւնտէն էն զիյատէ Թէլէֆէ ուղրայըպ էն աղ միւքաֆաթ էտիլէն Գարատաղ օլտու. պու պէօյլէ իքէն, չիմտի Արնավուտլարըն գըյամը, պու միւքաֆաթը տա Գարատաղլըլարա միւչքիւլէթ պիլիր, պէրպատ իտէր քի Արնավուտլար չօգլուգ, վէ Գարատաղլըլար աղըր տըր. Արնավուտլար Գարատաղա Թապի վէ բէք եաքըն տուրմէն տիր, վէ չիմտի Արնավուտլար գայտըրմա տա քէնտիլէրինտէն Գարատաղա Թէրք օլունաճագ արազիլէրէ տէ մուխալիֆէթ իթտիքլէրի հալտէ, Գարատաղ պունլար իլէ տէ եէնիտէն ճէնկ իթմէյէ միճպուր օլուպ, ֆագաթ մուվաֆֆագ օլաճագը բէք չիւպհէլի տիր. Գարատաղլըլարըն Արնավուտլարը եէնմէսի տահա գապիլտիր տիր. Նէթէքիմ Արնավուտլարըն օնլարը եէնիպ տէ Գարատաղա Թէճավիւզ իթմէլէրի :

Պու իսէ գաթա Ռուսիանըն իշինէ կէլէմէզ, վէ պագըրըր իսէ քի Արնավուտլար Գարա տաղը ալթ իթսին, եախօտ վիլայէթէ արազիլէրին վէրիլմէսինէ մանի օլսուն, Ռուսիա, Ռուսիայըմ տէյի պու տինտաշա կէչէմէզ, օնուն իչին մութլագա Գարա տաղըն եարտըմընա գօշաճագ տըր. պու իսէ եէնիտէն պիր Ռուսիա Օսմանլը մուհարէպէսի տէմէք օլուր : Պիզէ էօյլէ կէլիր քի, Ալէմանիա իլլա պունու մէն իթմէք իչիւն տիր քի, պէօյլէ պիր ումումի նօթայա տէվլէթլէրի տաւէթ էտիյօր, չիւնքի Արնավուտլուգ Պօսնա կիպի օլմայըպ հէնիւզ տէվլէթը Ալիյէնին գապզընտա վէ իտարէսինտէ օլունույօր, իմտի Պիզմարք իսթէյօր քի, տէվլէթ Արնավուտլարը գայթ իթսին տէ, Ռուսիա մուհարէպէյէ պիր սէպէպ պուլամասըն, զիրա էյէր եէնիտէն պիր մուհարէպէ զուհուր իտէրսէ, Գօնկրէ տէ չիւրիւր, Գօնկրէնին հասըլ իթտիյի միւսալէհէ տէ, վէ օլ վէճհ իլէ Ալէմանիանըն տախի կիւյա Եվրոպայա սուլհ պաղըշլամըշ օլտուղունուն չէրէֆի տէ, պունա հիչ պիր վէճհլէ Պիզմարք րազը օլամազ, չիւնքի քէնտի տէ չիւրիւր:

Եունան մէսէլէսինին Ալէմանեաճա էհէմմիյէթի տէ պունտան նօգսան տէյիլ տիր զաննըմ իտէրիզ:

Պունա հէմ Իթալիա, հէմ Ֆրանսա, լաքին տահա զիյատէ Ֆրանսա գօլլարընը գըյլագըտըգ կիպի կէօրիւնիւյօր: Շու եազաճաղըմըզ չէյլէրը պէլքիմ Թաճիւպ իտէճէք, լաքին պիզէ էօյլէ կէլիր քի, էյէր Եունան մէսէլէսի եաքընտա Թէսվիյէ օլմազ, վէ Եունան հուգուգլարը ճիվարընտա տաքօյիւլմէք մէճ օլունամազ իսէ, բէք ինթիզամը տըր քի Ֆրանսըզ տա օրալարը այնի Աւստրիա կիպի մուվագգաթ պիր իսթիլայա գալգըշըր, վէ 1870 տէն պէրու չարգտա գըյալ իթթիֆագըն վէ էհէմմիյէթի պու մէսէլէ իլէ եարտըմ իթմէսին քի, պունուն նէթիճէսի տէ չիմտիտէն քէչֆ օլունամազ :

Իմտի Թախմինիմիզ պու տուր քի, եա նիհայէթ իւչ տէվլէթ հաֆթայա գատար պու մէսէլէլէրին ճիւմլէսի հալլ օլունուր պիթէր, վէ Գօնկրէնին գարարլարը իճրա օլունարագ, պէյ ու պէյ Թէշքիլ օլունան գօմիսիօնլար Ռումէլիյէ կիտէրէք, քիմի Պուլկարիայի իտարէթինէ քիմի Շարգի Ռումէլինին քիմի տէ Եունանըն, Գարա տաղըն վէ Սըրպըն հուտուտլարընը Թային իտէր, եա տօղա Ռուսիա ասքէրի, վէ եէնիտէն պիր մուհարէպէյէ գալգըշմասա պիլէ, էլինտէ օլան Ռումէլինին մէմալիքլէրինի Թախլիյէ իթմէզ, վէ պունտան տա արթըգ սօնու նամալիւմ մախլուգթիյէթլէր զուհուր իտէյիլիր :

Վար տըր էօյլէ էֆքեարլար քի, չու հալի Պիզիմ չիմտիքի պու լինթիզամսըզլըգ հալէ Թէրճիհ իտէրլէր վէ պունտան Պիզէ պիր խայըր տօղաճաղը տէյի իւմիտ տէ իտէրլէր : Պունուն պէօյլէ օլմասընը պիզ տէ արզու իտէրիզ, լաքին մէմուլ իտէմէյիզ, վէ տահա զիյատէ ումում Եվրոպանըն պիր սօն վէ մուէսսիր իգտամը իլէ իշլէր Թէսվիյէ օլունուպ, հատէթի [illegible] տէրիզ, պու տա պիզիմ պիր խայըրլըթըմըզ տըր, եօգսա պիր սահիհլիք միտիր, չօգ սիւրմէզ կէօրիւրիւզ: Պու վէսիլէ իլէ սօսիալիսթլէրին տէ ճինէթէ ախէրտէն Եվրոպայա վէրտիյի ղայլէյի վէ Եվրոպանըն սայիյէյի ումումիյէ տէ էչէտտը իհթիաճը օլտուղունու խաթըրլատան չըգարմամալըյըզ:

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Աժանս Հավաս

Վիէննա, 10 իւլ. — Պին նէֆէր Պօշնագ էրպապը զըեամը, Պէլինա վէ Սամաց պէյնինտէ իսթինքեամ ինշա իտուպ մէվզի Թութմուշ տուրլար,

Պէրլին, 10. — Ալէմանեա իմբէրաթօրու ալէյհինտէ սօն տէֆա ճինայէթի սույի գաստ իտէն Նօպիլինկ (քի քէնտի քէնտիսինի աղըրճա եարալամըշ իտի) պու կիւն վէֆաթ իթտի.

Գօնկրէնին գարարլարընա Թէվֆիգէն տուհէյը մուազամանըն Թէվասսութունու Թալէպ իտէն Եունան նօթասը, եագըն գայինէթէ Թագտիմ օլունաճաղը միւնթէշիր տըր:

Նիւ Եօրգ, 9. —(Մէմալիքի միւթէհիտէյի Ամէրիգանըն) Լուիզիան էեալէթինտէ ահալինին հալի բէք վէխիմ պիր սուրէթտէ տիր. վէֆիեաթ քէսրէթ Թէզայիւտ իտիյօր. Գըթլըգ զուհուրինտէն գօրգուլուեօր. 90,000 քիշինին եէնէճէյի եօգ տուր. Իշլէր քեամիլէն Թաթիլ իտիլմիշ տիր.

Պ[illegible]

Բարիս, 10. — Մ. Լեւի Պլան Մ. Տիւֆօրա պիր մէքթուպ եազըպ, Սօսիալիսթ Գօնկրէսի իչիւն հիւքիւմէթին վագը օլան միւտախէլէսինտէն տօլայը շիքեայէթտէ պուլունմուշ տուր. Լօրտ Սալըսպըրի պու կիւնէրտէն Լօնտրայա ավտէթ իթտի.

Պէրլին, 11. — Տ. տր Ֆորքէնպէք 339 աղատան 240 ազանըն րէյի իլէ Մէպուսան մէճլիսինին րէյիսլիյինէ ինթիխապ օլունտու.

ԹԻՎԱՏՐՕ

Օրման վէ մէատին նէզարէթի, Շուրայի տէվլէթ աղասընտան սաատէթլու Պէտրոս էֆէնտի հազրէթլէրինէ,

Շուրայի տէվլէթ Նաֆիա տայրէսի ազալըղը, էվրագը սահիհէ մէմուրու սաղըգ սաատէթլու Միքայէլ էֆէնտիյէ,

Ընգարէ վիլայէթի տախիլինտէ ինէճէ Սու գազասը գայմագամլըղը, վարնա գայմագամը սապըգ Հաճի Լուքեր էֆէնտիյէ Թէվճիհ պույուրուլմուշ տուր :

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Պու կիւն րամազանըն 15 ի օլմագ միւնասիպէթիյլէ, Զաթը Շահանէ Թօփգափու սարայընը Թէշրիֆ իլէ, Խըրգայի Շէրիֆէ րէսմէն զիարէթ պույուրուլաճագ տըր :

Պունտան տօլայը, Պապը Ալի Թաթիլ իտիլմիշ տիր.

— Մալիյէ Նազըրը Զիւհտի էֆէնտի հազրէթլէրի մէմուրիյէթի ճէտիտէլէրինին Թէչէքքիւրի զըմնընտա, սալը կիւնիւ մապէյնը [illegible]

— Րումումէլի էմանէթի պէհիւէսինին տախի մալիէ նէզարէթիյլէ պէրապէր Զիւհտի էֆէնտի հազրէթլէրի էօհտէսինտէ օլտուղու վէ էմանէթի միւչարիլէյհայա, Թարաֆիարընտան պիր վէքիլ կէօնտէրէճէքլէրի խապէր ալընմըշ տըր.

— Միւճէտտէտէն Թէչէքքիւլ իտէն իլղայի գավայիմ գօմիսիօնու տիւնքի կիւն իքինճի տէֆա օլմագ իւզրէ Պապը Ալիտէ իճթիմա իթմիշ, վէ պու իճթիմատա, Սէրասքէր բաշա վէ Ղազի Օսման բաշա հազարաթը տախի հազըր պույուրուլմուշլար տըր :

— Պու կիւն Պապը Ալի հէր նէ գատար Թաթիլ իտիլմիշ իսէ տէ, էնինէ իլղայի գավայիմ գօմիսիօնու, 3 ճիւ տէֆա օլարագ, մալիյէ նէզարէթինտէ իճթիմա իտէճէք տիր :

Կէճէ իճթիմանըն տախի ճումա իրթէսի կիւնիւ Պապը Ալիտէ վուգու պուլաճաղը, միւզաքէրաթըն գարարը գաթիսի վէրիլէճէյի զանն օլունույօր : Հէր հալտէ, պիր գաչ կիւնէ գատար, գօմիսիօն գարարընըն րէսմէն իլան օլունաճաղը չիւպհէսիզ տիր.

— Տէրսաատէ իչիւն Թէտարիքի գարարլաչտըրըլան օտուն վէ քէօմիւր մուգավէլէսի էվվէլճէ Շուրայի տէվլէթէ վէ Շուրայի տէվլէթ մարաֆէթինտէն տախի օրմանի իտարէսինէ հավալէ օլունմուշ վէ օրալարտա քէյֆիյէթին միւզաքէրէսինէ միւպաշէրէթ օլունմուշ իսէ տէ, հէնիւզ միւզաքէրէսինէ գարար հասըլ օլմայըպ, հիւքիւմէթ [illegible] գարարը, քէօրէ իգթիզայը հալըն իճրաը թէրաքիպ իմիշ :

— Ֆրանսա սէֆիրի տիւն հուսուսի սուրէթտէ Պապը Ալիյէ կէլէրէք ճէնկ մէսէլէսի [illegible] չահանէ չըգարմըշ վէ պու գուրպան պայրամընըն միւնասէպէթլէ պու տաֆա չաւրլըգ մէսէլէսի [illegible] մալիւմ օլունմուշ տըր :

— Թանզիմաթ մէմուրլարընտան Նազարէթ ագա գավայիմի իլղայի մէսէլէսինէ տաիր գավայիմ գօմիսիօնու ազասընըն բաշքանլըղընտա, ալէլխուսուս թօփրագ հուգուգի իլէ պանգ միւլքի ճէտիտէլէրի, իքթիսատ ֆայտասընը կէօրէրէք միւթէալիգ պիր լայիհա միւթալաա կէօսթէրիլմէսինէ միւքէլլէֆ օլունմուշ տուր: Շէօյլէ քի, գավայիմին իլղայի իչիւն Տէրսաատէ Թէվճիհ օլունաճագ վերկիւլէրին պիր գըսմը եէրինէ, գարարլարըն սուրէթի իճրայը կէօսթէրիլիպ, տօղրուլուգ իլէ Թաշրայա արզ օլունմաքտա տըր. Աշար գավայիմինին մաթլուպ օլտուղու քէմմիյէթի պուլունտուղու Թէֆթիշ օլունմաք իչիւն, քէօյլիւյէ պիր վէրկիւ Թէքլիֆի իլէ, գրուշուն 100 տէն 4 տէն 5 է գատար օլաճաղը, զանն իտիլիյօր :

(Վագըթ)

— Վագըթտա օգունմուշ տուր.

— «Խիւլյա Մէհմէտ Ալի բաշա մէրհումուն չէհատէթինի (չէհիտ օլմագ) Արնավուտլար պիր մուվաֆֆագիյէթ ատտ իտէրէք, չէնլիք իթմիշլէր իմիշ: Արնավուտլարըն հէյէճան վէ ղըյամը Թէզայիւտ իտիյօր իմիշ, պազը խրիսթիյանլար տախի գաթլ իտիլմիշ իմիշ, պունուն իչէրինէ, խրիսթիյան ֆամիլեալարը, օրատան հիճրէթ իթմէյէ պաշլամըշ իմիշ :

«Պու րիվայէթ պիր էրճուֆէտէն իպարէթ տիր: Ասըլ սըհհէթի հալ, չունտան իպարէթ տիր: — Մէհմէտ Ալի բաշանըն վուգուաթը չէհատէթինտէն սօնրա, Եագօվա վէ Իփէք վէ Բրիշթինատա, Արնավուտլարըն ճէմիյէթի տաղըլըպ, չարշու վէ տիւքքեանլար աչըլմըշ, վէ հէրքէս իշի կիւճի պաշընա կիթմէքլէրինէ ասայիշ պէրքէմալ պուլունմուշ, վէ մէրհումուն իթլաֆընտան պաշգա պիր կէօնա ույղունսուզլուգ վուգուա կէլմէմիշ լէրինտէն, պու ֆաճիէ մէրհումուն չախսընա միւնհասըր գալմըշ տըր :»

Մէհմէտ Ալի բաշանըն գաթլինէ տայիր, Ճէճի վէ Յաճի սահիֆէլէրիմիզտէ Թաֆսիլաթը լազըմ կէօրիլմիշ էճէք տիր :

— Իսքէրայի Օսմանիյէտէն Տէր սաատէթ փիրիւսու իտէն գապուդանա իքինճի այըլը վէրիլմէյէ կիպի, Նէֆէրաթա տախի տէօրտէր մաաշ իթա օլունմագտա տըր :

ՏԻՎԱՆԸ ՀԱՐԲ

ՍԻՒԼԷՅՄԱՆ ՊԱՇԱՆԸՆ ՄՈՒՀԱՔԷՄԷՍԻ

ՌԷԻՍ ՍԱՄԻՀ ՊԱՇԱ

ՏԷՕՐՏԻՆՃԻ ԻՃԹԻՄԱ

(29 Հազիրան, Բէնջշէնպէ.)

(346 նումերօտան մապաատ)

Ռէիս Պաշա. — Մուգօֆլարա մը կէլտի ։

Ռէուֆ Պաշա. — Էվվէթ, Մուգօֆլարա կէլտի, պիզի էզմէյէ, էսիր իթմէյէ չալըշըր. արը կիպի սիւվարիլէր ճէնահլարըմըզա հիւճում իթմէյէ պաշլատը, չիւնքի Սիւլէյման պաշանըն գուվվէթի չօգ վէ ասքէրի պէհատըր օլտուղունու տիւշմէն պիլիր իտի, օնուն իչուն ասլա սէպաթ իթմէներէք Բուսլար գաչմըշ, բիատէսի Էսկի Զաղարայա, Ցէրպէնտ պօղազընա կիրմիշ, վէ պիր պաթարեա թօբ իլէ պիր իքի ալայ Ֆիւարիսի չօսէ ճիհէթինտէն էօնիւմիւզէ տօլաշտը, վէ հէման պին սէքիզ եիւզ ատըմ եէրտէն թօբլարընը իլէրու հարպ իչէտի, վէ սիւարիսի զէմինին ճիւզի արըզէսինտէն իսթիֆատէ իտէրէք, ատէթա եէտի եիւզ մէթրօեա գատար սօգուլարագ, հիւճիւմէ հազըրլատը, վէ պէնտէնիզտէ տէրհալ օնա գարշը թէրթիպաթ թըմը իճրա իթտիյիմ պիր զէմանտա իտի քի, սիւարի հիւճումէ պաշլատը, լաքին Ալլահ թիւրքլէրի էքսիք իթմէսին, Բուսլարը բիւսկիւրթտիւլէր, վէ հէմատ բէք չօգ թէլէֆաթա ուղրաթտըլար, պունլար միւֆրէտաթ տըր, աֆվ պույուրունուզ, էյհասըլ տիւշմէն պիզի իւչ ճիհէթտէն սարտը, վէ պազը թօբլարընը ատէթա բէշըէվ մէնզիլինէ գատար կէթիրտի ։

Ռէիս Պաշա. — Սիւլէյման պա- [illegible] եուրույտումու ։

Ռէուֆ Պաշա. — Իքի տէֆա մախսուս եավէր կէօնտէրտիմ, կիտէն եավէրլէրտէն պիրի ավտէթ իթմէտի, տիյէրիտէ եիւզ պաշը Իպրահիմ աղա ավտէթինտէ չէհիտ օլտու, տիկէրիտէ զանն իտէրիմ քի չէհիտ օլմուշ տուր, պիր իքի սիւարի չավուշ եօլլամըշտըմ. Չէրքէս եօլլատըմ կիթտիլէր իմտատ իսթէտիլէր. հաթթա քէնտիսի պիլիր ։

Ռէիս Պաշա. — Կէօնտէրտիյինիզ ատէմլէր խապէր կէթիրտիլէ՞րմի։

Ռէուֆ Պաշա. — Իպրահիմ աղա Սիւլէյման պաշանըն կէլմէքտէ օլտուղունու խապէր վէրտի իսէ տէ, պէնճէ իմտատըն զէմանը տա կէչմիշ իտի. չիւնքի 2,200 տէն զիատէ եարալը վէ չէհիտ վէրտիք, իւմէրատան պիր գապիթ գալմատը կիպի տիր ։ Թապուրլարըն մէվճուտու աղ իտի, թօբ պաշընա նիհայէթ պէշէր աթըմ եա գալտը եա գալմատը, պէնիմ ասքէրիմ բէտիֆ վէ միւսթահֆըզ իտիլէր, լաքին տօղրուսու կիւզէլ սէպաթ վէ մուգավէմէթ վէ ատէթա հիւճիւմլէր իտէրէք, զալէպէ իթտիլէր. վէ մուզաֆֆէրիյէթ պիզիմ թարաֆտա իտի. լաքին պէչարէլէր չայըր չըմըր եանտըլար, թապուր վար քի 300-400 եարալը վէ չէհիտ վէրտիլէր, տիւշմէնին թէլէֆաթը պիզտէն բէք զիատէ իտի, ճէպխանէսի հէման թիւքէնմէ բառտէսինտէ օլտուղունտան, էյէր Սիւլէյման պաշա սէօզլինտէ խիլաֆ իթմէյիպ կէլմիշ վէ եախօտ պիզէ պիր աղ իմտատ իթմիշ օլսայտը, տէվլէթ իչիւն պիր պէօյիւք մուզաֆֆէրիյէթ հասըլ օլուր իտի, հալպուքի Սիւլէյման պաշա պու ֆայիտէլէրի կէօզէթմէյէրէք, պիր սաաթ եագընըմըզա օլան Էսքի Զաղարաեա կիրտի ։

Ռէիս Պաշա. — Օ անտէ կէօնտէրիլէն ատէմլէր պիզզաթ Սիւլէյման պաշայը կէօրտիւլէ՞ր մի ։

Ռէուֆ Պաշա. — Չէրքէս Մէհմէտ պէյ կէօրմիւշ. քէնտիսի տէ պուրատա տըր. աման էֆէնտիմ. պէնտէնիզին եանըմտա ատէմ գալմամըշ իտը. հէրսինի Սիւլէյման պաշանըն եանընա իսթիմտատ իչիւն կէօնտէրտիմ. կէօնտէրտիյիմէ պիր տէյիլ տէ, տիւշմէն էթրաֆըմըզը սարմըշ, արը կիպի պիզէ միւթէգատիւ հիւճիւմլէր իլէ օղրաշըր իտի. պէօյլէ պիր զէմանտէ էն պէօյիւք էմէլիմ, հիչ օլմազ սա պիր եէրտէն իքի թապուր ասքէրին կէլիպ իմտատ իթմէսի իտի, վէ կէլմիշ օլսայտը, պիզ եինէ Մուգօֆլարա հիւճիւմ իտէր վէ զալէպէ իտէր իտիք. մէսուլիյէթի Սիւլէյման պաշայա այիտ տիր. պէօյլէ սիւնկիւ սիւնկիւյէ 8 սաաթ մուհարէպէ իտէն 6 պին մէվճուտլու պիր քիւչիւք ֆըրգանըն 2,500 մէթրօ գուրպինտէ պիր պէօյիւք օրտու պուլունուր տա, անտէն իսթիմտատ օլունմա՞զմը. Եանըմտա պուլունանլարըն բէք չօղունու հէզնտէրիպ իսթիմտատ իտէր իտիմ ։

Ռէիս Պաշա. — Նէ՞ խապէր կէթիրիրլէր իտի ։

Ռէուֆ Պաշա. — Էֆէնտիմ, կէլէնլէրին հէրսի, Սիւլէյման պաշա կէլիյօր տէրլէր իտի. մէյէր քի կէլիյօր տէտիքլէրի Էսքի Զաղրաեա կէլիեօր իմիշ. հալ պու քի, ասքէրին եագլաշտըղընը կէօրտիւքճէ, կէլիյօր տէտօրլար իմիշ պէնտէնիզ վազիֆէի ասքէրիէմ իֆա իթտիմ. Թահգիգ [illegible] պուլունուզ ։

Խուլասա օլարագ չու գատար արզ իտէրիմ քի, պէնտէնիզ խային ճիհէթինտէ Բուսիա ասքէրինին թէճէմմիւիւնի էվվէլճէ խապէր վէրտիմ, վէ պէնտէնիզ քէնտի արզումլա Սիւլէյման պաշա մայէթինտէ գալմաղըմ, վէ Շումլայա մէմուր օլտուղում հալտէ, պէնիմ խապէրիմ եօգ իքէն, քէնտիսի հէր նէ սէպէպէ մէպնի իսէ պիրլիքտէ պուլունմագլըղըմըզը մագամը Սէրասքէրիտէն իսթիզան իթմիշ. վէ էմր տէ իսթիհսալ իյլէմիշ. պինաէն ալէյհ գալտըմ. Թէլէկրաֆլարա միւրաճաաթ պույուրունուզ. պէնտէնիզ հիչ պիր վագըթտա էօյլէ ամիր գումանտանընտա պուլունմայը արզու իթմէզ իտիմ. Նաչար էմրէ իմթիսալէն մուվաֆագաթէն գալտըմ ։

Տէմինճէք արզ իթտիյիմ վէճհ իլէ, Էսկի Զաղրայը մուհաֆազա իթմէք իչիւն պըրագըլաճագ ասքէրի թըպգը պաշ գումանտանըն էմրի վէճհլէ պըրագտըմ։ Պիր տէ Էսկի Զաղրատան հարէքէթիմիզին իքինճի բաղար իրթէսի կիւնիւ վէ Էսկի Զաղրայա մէսաֆէճէ Էսկի Զաղրատան տահա եագըն պիր նօգթատա պուլունտուղում պիր զէմանտա թօբ սէսլէրի իշիտիլմիշ օլտուղունտան, էօյլէ Սիւլէյման պաշանըն պէյան իյլէտիյի վէ Ճէրիտէի Ասքէրիյէ իլավէսիյլէ իլան օլունտուղու վէճհլէ տէօնիւպ կիտիպ Էսկի Զաղրա իսթիրտատ իթմէք գայտէսէն պիւսպիւթիւն օլմամըշ տըր. չիւնքի օ էսնատա Բուսլար պէզիմէ մուհարէպէ իտէրլար իտի. կէրէք պունլարտա և կէրէք պիզէ իմտատ իթմէտիկինտէ մէսուլիյէթլէր վար իսէ, ճիւմլէսի պաշ գումանտան սըֆաթըյլէ Սիւլէյման պաշայա այիտ տիր ։

Պիր տէ իքի Զաղարատա պուլունան միւհիմմաթ անպարլարընը վէ աղըրլըք տէպօյլարընը պօշալթտըմ. Սիւլէյման փէրիտ Սէլիմ պաշանըն լոտֆիւնէ մէմնունիէթինիզ ... Թրէն իլէ վէ իրթէսի իւնիւ տիկէր պիր թրէնլէ կէօնտէրտիմ. Էնի Զաղրատա տիւշմէն եալընըզ պիր իքի վակօն բէքսիմաթ պաշըգա պիր չէյ պուլամատը, վէ հաթթա իլէրուտէ հարպ քեաթը ասքէրինէտ ճէպխանէնին յուղսուլաճաղ տըր։ Կէօնտէրիլէն ճէպխանէ Էսքի Կէօնտէրմէնիպ Սէքպանլըտա ալըգօյունուզ տէնէրէք Սիւլէյման պաշայա տա եազմըշ իտիմ. Թէլէկրաֆլարա միւրաճաաթ պույուրունուզ։ Պիր տէ պիզիմ ֆըրգատան տիւշմէնէ պիր չէյ գալմամըշտըր պաշգա, տիւշմէն թարաֆըտան 2-3000 չատըր վէ օ... գատար եազմուրլուգ վէ բէք չօգ էօլիւհա վէ Էննի Զաղրատա պրագըմըշ օլտուղու միւմբալթ փունտալ ... չէնպէրլի թօբլար իլէ քիւլլիէթլի էչեայի սալարէի ասքէրիէ պրագտըրըլմըշ, վէ պու իթթինա, պիզիմ քիւչիւք ֆըրգանըն կէօթէրտիւի սէպաթ վէ չէճաաթ էսէրի օլտուղունու արզ իտէրիմ։

Ռէիս Պաշա. — Պու գատար քաֆի։

(Պունտան իւզէրինէ իսթիզահաթա խիթամ վէրիլիր, վէ Բէուֆ պաշա, իֆատաթը վազըյասընը իմզա իտէր ։)

Սիւլէյման Պաշա. — Էվվէլա սիւալը ալընըզին ճէվապընը արզ իտէյիմ։ Ցէտէ ալաճընա վիւսուլում կիւնիւ, Բէուֆ պաշանըն վիւսուլիյէ, ֆըրգանըն թահթը գու- [illegible] պուլտուղու, մագամը Հազրէթի գայմագամիտէն պիլտիրիլմիշ իտի։ Հալը օլան պու իրթիպաթ իւզէրինէ, Բէուֆ պաշա հազրէթլէրի Էնի Զաղարայը թէրքէ, Սէքպանլը Ախմէտլըտա կէլմէք, վէ օրատա պիրլէշէրէք միւթթէհիտէն Էսքի Զաղարա իւզէրինէ վարըլմագ արզուսունու պա թէլէկրաֆ կէօսթէրտի։ Պու արզու իսէ Էնի Զաղարանըն թէրքի մագսատինէ միւսթէնիտ օլտուղունտան, 10 Թէմուզ թարիխլիլէ մագամը գայմագամիտէն վարիտ օլան թէլէկրաֆնամէ, անը րէտտ վէ Էնի Զաղարանըն թէրքինէ մուխալիֆէթլէ պէրապէր, Բէուֆ պաշա հազրէթլէրի Էսքի Զաղարայա տօղրու պիր քէշֆի թէտպիրլէրի իճրա իթմէսինի տախի թագյիտ իտէր մալում իտի ։

Սուրէյի Բունիւֆ (Շէֆէրա)

Սիւլէյման պաշա հազրէթլէրինէ

Բէուֆ պաշա իլէ իճրա պույուրուլան մուխապէրէ նէթիճէսի մալիւմ օլտու. Միւչարիլէյհին բէֆագաթընտա պուլունան ֆըրգանըն գուվվէթի, Էսքի Զաղարայա տօղրու իլէրիլէմէյէ քիաֆի օլտուղու հալտէ, չիմտիյէ տէկին իլէրիլէմէյիպ վէ հաթթա պիր քէշֆի թէտպիրի իճրասընա պիլէ գըպամըտըղընա, Ըմիքաճան քէօրթիւսունէ րիւճաթ իթմէզ իսթիհսալընտա անլաշըլմայալըմըշտըր։

Մա մաֆիհ, Տարաքօնարատա պիր միւֆրէզէ պուլունտուրմագ վէ Բէուֆ պաշա ֆըրգասը տա Էնի Զաղրատա գալարագ, Իսքիմիյէ ճիհէթի տախի խաթթըրտան չըգարըլմամագ իւզրէ ֆըրգայի ալիյէնիզին հարէքէթինէ աէկին տիւշմէնի իչղալ իտէճէք վէ իլէրուլէթմէկէճէք սուրէթտէ սարֆը մէսայի պույուրուլմասը թէմէննի օլունուր ։ Զըրրան գազասը աճալիսինէ ճէվապէն թասթիր պույուրուլան թէլէկրաֆնամէյի պիլէրի մալի բէգ մուսիպ իսէ տէ, կէօնտէրիլէն թապուրլարըն օրալարտա եալընըզ օլտուղլարընը տիւշմէն խապէր ալըպ տա գուվվէթի քիւլլիյէ իլէ իւզէրլէրինէ եիւրիւյէնտէսի մէհզուր օլտուղունտան, իշպու պու պիր իքի կիւնէ գատար տիւշմէնին հարաքաթընը թաթիլ իթմէք իչիւն Բէուֆ պաշա ֆըրգասընտան Տըգանլըգ վէ Էսկի Զաղրաեա տօղրու քէշֆի թէճրրուպիյէ պուլունմասը իգթիզա իտէր կիպի զանն օլունուր իսէ տէ, էնէ իգթիզասընըն իճրասը, բէյի ալիյէլէրինէ հէվալէ գըլընըր ։

10 Թէմուզ, 93.

Պէնտէնիզ տախի 11 Թէմմուզ թարիխլիլէ մագամը ճէլիլի միւչարիլէյհէ եա թի իւշ իւշ զէքը թէլէկրաֆնամէի եազտըմ.

Սուբրի Բունիւֆ

(Շէֆէրէ)

«Թէմուզ 10 շիֆրալը թէլէկրաֆ էմիրլէրի ճէվապը տըր: Բէուֆ պաշա հազրէթլէրինտէն ալտըղըմ թէլէկրաֆլա, մայէթինտէքի թապուրլարըն բէտիֆ վէ մուսթահֆըզըան միւրէքքէպ օլուպ, հարպա եարամատըգլարընտան պահս իթտիկինէ պագըլըրսա, քէնտիսինին Տըգանլըգ վէ Էսքի Զաղրաեա տօղրու քէշֆի թէճրրուպի իճրա իտէպիլմէսինի հիչ իմքեան իթմէմ։ Հաթթա Էնի Զաղրատա սէպաթ իտէպիլիրսէ թէշէքքիւր իտէճէքիմ։ Մա մաֆիհ, միւմքիւն իսէ քէշֆի թէճրրուպէ էտրա իլէմէսի հագգընտաքի իրատէի ճէլիլէի փախիմանէլէրինի, քէնտիսինէ թէպլիղ իլէ բէլէրիմ մաարուզ տուր ։»

Պունուն իւզէրինէ մագամը մէզքիւրտէն չու թէլէկրաֆնամէ վարիտ օլտու ։

Սուլէյի Բէնխուֆ.

Էնի Զաղրանըն թուխթուլմասը էզէմ տիր ։ Պունուն թէարրուզի հարէքէթ իչիւն տախի մէտարը էմիրնէթ օլաճաղը տէրքնար տըր։ Էնի Զաղրա ֆըրգասը թահթը գումանտայը ալիկէրինտէ պուլունտուղունտան հէր նասըլ թէնսիք պույուրուլուր իսէ, Բէուֆ պաշայա անա կէօրէ էմրի գաթի վէրիլմէսի մէնուտուր բէյի ալիլէրի տիր ։ Իսլիմիյէյէ 2,000 Չէրքէս սիւարիսի կէլիպ, ներէյէ կիտէճէքլէրինի մայէթլերի Հիւմայունտան սիւալ իթմիշլէր տիր։ Պունլարըն տախի թէնսիգ վէ թայինի պույուրուլաճաղ մահէլէ ճէլպիլէ իսթիխտամլարը հիմէմի ալիեէլէրինէ հէվալէ օլունուր, էֆէնտիմ, չիմտի մայէթինի Հիւմայունտան չօղըլըղըմը վէ արթըգ գարագօլ ավտէթ իտէմնէճէք ճիհէթլէ, եարըն էնէ մութաքէմէլ օլունմագ իւզրէ աֆիւ ալինիզի րէճա իտէրիմ, էֆէնտիմիզ ։

11 Թէմմուզ, 93. (Էմզա)

ՄԱՃՄՈՒՍ

Վէ պէնտէնիզ Բէուֆ պաշանըն Տըգանլըգ վէ Էսքի Զաղարա իւզէրինէ թ...արուզ իտէճէյինի արզ վէ իսթիխպար քէնտիլէրի րէֆագաթընտաքի ասքէրին, տէմէրսիզլիյինտէն պահս իթմէսինտէն մէնպաիս իտի. Բէուֆ պաշա հազրէթլէրի Էսքի Զաղարա ալէյհինէ թէվէճճիւհ իտէճէք թաարուզ. Հէյէթիմիզին Էնի Զաղրատա պուլունտուղլարը հաւէլի իլէ բիչառ ֆըրգաոը հիւքմիւնտէ իտի, վէ խուսուսի իլէ քէնտիլէրի տէ զաթէն պալգան գումանտանը սըֆաթըյլա օրալարտա պուլունույօրլար, վէ քեամիլէն պալգան իլէ պալգանըն պէրի թարաֆընտաքի ասքէր իւզէրինէ թասալլութ իտէկէն. վէ չուրայէ պուրայէ մէօթօլի օլան տիւշմէնին միգտարը քէնտիլէրինճէ պէնտէնիզէ նազարէն տահա զիեատէ մալիւմ իտի, չիւնքի տիւշմէն գուրպլինտէ վէ էն իլէրուտէ քէնտի ֆըրգալարը պուլունտուղու կիպի, տիւշմէնին իչինտէն պիլ թագրիպ ֆիրար իտէպիլէն իսլամ Էնի Զաղարայա իլթիճա իթմէքտէ իտի, իշթէ պունուն իչուն պիլէթթապ աճիղլէրինտէն զիատէ տիւշմէնին ահվալընտա մալիւմաթ ալմագ լազըմ կէլէն Բէուֆ պաշա հազրէթլէրինին կէրէք միգտարլարը վէ կէրէք բառինաթա հիյսի միւլաֆաթէ, տիւշմէնին ճէմիյէթի Էսքի Զաղարատա տըր տէմէսի Էսքի Զաղարա իւզէրինէ էսասը հարէքէթ իթթիխազ օլունմուշ, վէ Էննի Զաղարա գարշուսունտա տիւշմէն օլմատըղընը, վէ իւչ Թապուրլա մուհաֆազասընը միւթէաննիտ տախի պուլունտուղլար վէ պու Թէճհիւզլէրի օն իքի Թէմուզ թարիխլիյէ իքի գըթա թէլէկրաֆնամէլէրի իլէ սապիթ տիր ։

(Տէվամը)

ԽԱԶՕՎԱ ՎԱԳԸՃԱՐՆԱ ՏԱՅԻՐ ԹԱՖՍԻԼԱԹԸ ՄՈՒՀԱԳԳԱԳԱ

Պու սէրլեամ իլէ Թէրճէմանը Շարգ գազէթասընըն տիւնքի նիւսխասընտէ աթիտէքի պէնտի օգուրուզ ։

«Կէճէնէ Մէհմէտ Ալի պաշա, մաէէթի հէճէէթիլէ բէրզէքրինէ վիւսուլինտէ, (Արնաւութլարըն) հէճէթի իթթիհաատէէ ագասըյլա մէմէքէթին վիւճուտ վէ էրքեանընը հիւքիւմէթ զօնապընա ճէմ իլէ, համիլ օլտուղլարը էմամիրի սէնիյէյի գրաաթ վէ պազը նէսայիհ իֆա իթմիւքտէն սօնրա, իրթէսի կիւն եինէ հէճէթի իթթիհատիէ վէ էրքեան վէ վիւճուհը մէմլէքէթի ճէմ իլէ, տէվլէթին մէհապուրիյէթի միւնասիպէթիյլէ, Սըրպիա վէ Կարատաղա վէրիլմէսի թէնքիբէ գարարլաշթըրըլան արազինի պէեան իտմուշ, խարիթայը կէօսթէրինճէ, հուպպը վաթան վէֆիրէթի սայիգասըյլա պազը զէվաթըն ատէմի մէմնունիյէթ ալամէթլէրի կէօրիւլմիւշ իսէ տէ, մէրհումը միւշարիւլէյհ էնէ պիր թագըմ նէսայիհ վէ իսթիրահաթլա թէսքինի էշհանա չալըշմըշ տըր։

"Պու արալըգտա պիր թագըմ սէպէքմազլըն պիր մէտրէսէէ թօփլանարագ, խալգը իֆսատ իլէ ատէմի էմնիյէթէ տիւշիւրտիւքլէրինտէն, գասապաթա թէլաշ վէ հէյէճան արթմըշ. օ կիւն օրանըն թէլէկրաֆ մէմուրլարը իլէ կէզմէքտէ օլան միւշարիլէյհին ֆրանսըզճա մուխապէրէ մէմուրու, պիր գանլը եաքանընըն էօնիւնտէ օթուրմագտա իքէն, պիր ատէմ, էյինտէ պիր Մարթինի Հէնրի թիւֆէնկի օլտուղու հալտէ, գուհուր իլէ, միւչիր պաշանըն թէլէկրաֆ մէմուրլարը իւզէրինէ վուրուլ էօլտիւրմիւշ ։ Մէմուրին գաթիլի մէրգում թէրաքեօթ օլունա

րաք, սապըգալը Թաղըմընտան օլտուղու անլաշըլմըշ իսէտէ, օնուն տախի մէարէսէէ Թօրլանանլարտան օլտուղու սէօյլէնիեօր իմիշ:

"Պունուն իւզէրինէ Մէհմէտ Ալի բաշա Բրիշթինա գօմանտանընտան իքի Թապուրուն սիւրաթը իրսալինի իսթէմէքլէ, պու խապէր աճալէյէ սուլի Թէէսիր իտուպ, պիր գաթիլին ետէպսիզլիյի իլէ ճիւմլէմիզէ սաը մուամէլէսի մի օլաճագ կիպի սէօզլէր տէվէրան իթմէյէ պաշլամըշ. միւշարիլէյհ օ կիւն Բէրղէրինտէն գալգըպ, Եագօվայա կիտէճէկինի պէյան իթմէքլէ, հէյէթի իթթիֆագըյէ ապասըյը հիւճիւմէթի մահալլէ մէմուրլարը վէ մեպուշէթին իլէրի կէլէնլէրի եագօվա մալխուրլարընըն հալը վահշիյէթլէրինի անլատարագ, քէնտիսինին պէօյլէ անսըզըն կիթմէսի, միւնասիպ օլմայըպ, էվվէլ էմրաէ քէնտիլէրինտէն միւրէքքէպ պիր հէյէթ կէօնտէրիլէք, եղհանը աճալէյի Թէհտիտ իթտիրմէսի լիւզումունու իսթար վէ կիւճ հալ իլէ քէնտիսինի իգնա իտէրէք, Եագօվայը Ապտուլլահ վէ Դալգանտէլէնլի Հասան բաշալար իլէ մէվճուտէն Եագօվայը Աճմէտ Համտի էֆէնտի վէ Բէրղէրէնլի Միւրթէզի վէ Օսման էֆէնտիլէր, Տէպրէլի Սապըգ պէյ վէ սայիր պաշը ղէմթը եագօվայա ազիմէթ իթտիլէր:

"Պունլարըն Եագօվայա վիւսուլլէրի իլէ իշի աճալէյէ անլատըպ պատճագլարը ճէվապլարըն վէ խալգտա կէօրէճէքլէրի Թէէսիրրին իչարընա ինթիզար իթմէք մուգարրէր իքէն, Մէհմէտ Ալի բաշա, վիւճուտը աճալինին միւքէրրէրէն վուգու պուլան իխթարլարընը տինլէմէյիպ վէ օլունան ըճտիրարա գուլաղ ասմայըպ, իքի կիւն սօնրա, հիչ պիր ճէվապ ալմագսըզըն Եագօվայա ազիմէթ իթմիշ:

"Եագօվայա վիւսուլինտէ էվվէլճէ կէօնտէրիլմիշ օլան հէյէթի ճէլպ իլէ, նէ խաբարլարընը սօրունճա, մալիւա բուճասընա կէլմէք իւզրէ խապէր կէօնտէրիպ, սահա կէլմէսիւքլէրինի, վէ քէնտիսինին ճէվապլարընը ալմազտան կէլմէսի, բէք միւնասիպէթսիզ օլտուղունու իփատէ, վէ պունուն իւզէրինէ Դալգանտէլէնլի Հասան բաշա իլէ Բէրղէրէնլիլէր Եագօվատա արթըգ քէնտիլէրինէ լիւզում գալմատըղընը տէրմիեան իլէ, րուխսաթ ալարագ, Բէրղէրինէ ավտէթ իթմիշլէր:

«Մէհմէտ Ալի բաշա իսէ իրթէսի կիւն սապահլայըն Իփէքէ ազիմէթ իթմէք ֆիքրինտէ օլտուղունտան, իմաճէսինտէ միւսաֆիր պուլունտուղու Ապտուլլահ բաշա, Իփէքէ կիթմէսինին Թէհլիքէտէն սալիմ օլմատըղընը պէեանլա, պու նիեէթտէն վազ կէչիրմէկէ չալըշմըշ իսէ տէ, սէօզինիւ Թէէսիր իթտիրէմէյիպ, մէքտարի հայվանաթը տախի հազըրլանմաղլա, ահալի պունու խապէր ալարագ, աղշամ իւսթիւ գօնագտա հէր քէս իթթարլէ մէշղուլ իքէն, Մէհմէտ Ալի բաշանըն պուլունտուղու օտանըն գարշուսու էօնինտէ սուֆատա իքիչէր իւչէր 30–60 գատար Մարթինի Հէնրի Թիւֆէնքիլէ սիլահլանմըշ մալխուր պիրիքիպ, նէ իսթէտիքլէրի սօրուլտուղտա, «Միւշիր բաշայը կէօրէճէյիզ» ճէվապըն վէրմիշլէր, վէ տէրագապ մէճլիս Թօրլանաճաղընտան, օ վագըթ սիլահսըզ կէլմէկլէրի քէնտիլէրինէ իսթար օլունարագ, կիւճ հալ իլէ հավլունա ինտիրիլմիշ, վէ հավլուտաքի պիր իքի եիւզ սիլահլը մալխուրլարըլա պէրապէր պիլ իթնա, գարուտան տիշարը յաչըգըրշըլըպ, գարուլար գարանմըշ, վէ օ վագըթ էվին էթրաֆընը պին պէշ եիւզիւ միւթէճավիզ սիլահլը մալխուրլար իհաթա իթմիշ օլտուղու կէօրիւլմիւշ:

«Դարուլար գարանտըգտան սօնրա, պունլար պէյանինտէ պիր վէրմէլէ գօրուպ, էվին իւզէրինէ եաղմուր կիպի գուրշուն եաղմայա պաշլամըշ:

«Պու սըրատա Մէհմէտ Ալի բաշա իւնիֆօրմասընը վէ նիշանլարընը գօյուպ չըգմագ իսթէմիշ, վէ Արնաուտլարըն, տէվլէթին իւնիֆօրմա վէ նիշանընա գուրշուն աթմայաճագլարընա միւթմէիննի օլտուղունու պէեան իթմիշ իսէ տէ, կիճէ վագթը իւնիֆօրմա վէ նիշանըն ֆարգ օլունամայաճաղըյլա, նէֆսինի Թէհլիքէէ գօմամագ, Ապտուլլահ բաշա վէ սայիր հազըր պուլունանլարտան իսթար օլունարագ, միւմանաաթ օլունմուշ:

«Կիճէ սաաթ եէտիյէ գատար պէօյլէ կէչտիքտէն սօնրա, Թարաֆէյնտէն պէսա վէրիլէրէք (իթթիֆագ իթմէք), գարուլար աչըլմըշ, վէ Արնաուտլար պիր աղ էօթէյէ չէքիլիփ օթուրմուշլար. Թէլէկրաֆխանէ մէմուրունու տախի Թէլէկրաֆխանէտէն չըգարըպ Թէլէկրաֆխանէյի մէօհիւրլէմիշ օլտուգլարընտան, իսթէնիլմիշ օլան իքի Թապուրտան պիրինին կէօնտէրիլմէսի իչուն Բէրղէրինէ պիր սիւարի կէօնտէրիլմիշ:

«Օ կիւն պիր Թապուր ասքէր կէլիպ, իքի պէօլիւքի էվին իչինէ ալընմըշ, վէ գուսուրու էթրաֆընտա եէրլէշտիրիլմիշ իսէտէ, մալխուրլար պունլարը մուհասէրէ իտէրէք, սու վէ էքմէքլէրինի քէսմիշ, վէ ասքէր իրթէսի կիւն էօյլէնէ գատար պէօյլէ սուսուզ վէ էքմէքսիզ գալըպ գաթէն եօրղուն օլտուգլարընտան, պիճէճալ գալարագ, էթրաֆլարընտա պուլունան պիր գաչ պին մալխուրլարա գարշը, պին պաշլարը, սիլահ պաշընա գօմանտասընը վէրմիշ իսէտէ, մէճալլէրի օլմատըղընտան, մալխուրլարըն Թէսլիմի սիլահ իթմէք Թէքլիֆինի գապուլ իտուպ, սիլահլարընը պըրագարագ չէքիլմիշլէր:

«Օ սըրատա Մէհմէտ Ալի բաշա Ապտուլլահ բաշանըն էվինտէն չըգուպ տիկէր պիր էվէ կիրմիշ իսէտէ, մալխուրլար Ապտուլլահ բաշայը ատամլարը իլէ պէրապէր գաթլ վէ իհրագ իթտիքլէրի կիպի, Մէհմէտ Ալի բաշայը մայէթինին պաղըմլըլա պէրապէր գաթլ իթմիշլէր. մայէթինտէն տիկէր ատամլարընըն նէ օլտուգլարը մալում տէյիլ տիր:»

Ընթէրքէսքէրի Մէսէնճէր ղազէթասը, Մէհմէտ Ալի բաշանըն Թէրճէմէի հալինէ տայիր շու աթիտէքի պէնտի տէրճ իթմիշ տիր:

«Մահը հալըն 6ընտա (րումի աղօսթօսուն 25ինտէ), Տրագօվիցատա (Եագօվա), գաթլ օլունան միւշիր Մէհմէտ Ալի բաշա, Մ. Տէթրօա նամընտա պիր Ֆրանսըզ բէտէրտէն, 1828 հաղերան 15տէ Ալէմանեանըն Մակտէպուրկ շէհրինտէ տիւնեայա կէլմի. Մ. Տէթրօա կէնճլիկինտէ, քէման խօճալըղը սըֆաթըյլա Ֆրանսատան Մակտէպուրկա կէլիպ օրատա եէրլէշմիշտիր: Մէհմէտ Ալի 15 եաշընտա իքէն Մակտէպուրկտա պիր տիւքքեանտը եանընտա վէրիլմի իսէ տէ, չօգ սիւրմէտի տիւքքեանտան գաչըպ: Բէտէրի քէնտիսինի պուլուպ, Պէրլինտէ պիր Թիւճճար նէզտինէ քէնտիսինի էյի պիր մէմուրիյէթ Թէքլիֆ իտիլմէքտէ օլտուղունտան, օրայա կիթմէքսինի օղլունա բէճա իթմի:

«Ջօճուգ պու Թէքլիֆի բէտա իթտի վէ եայան Համպուրկ շէհրինէ գատար կիտտի, Շարգա հարէքէթ իթմէքտէ օլան պիր եէլքէնլի կէմիսինէ Թայֆէ սըֆաթըյլա կիրտի: Տէրսաատէյէ կէլտիքտէ, Մ. Տէթրօանըն օղլու, խաֆիֆէն կէմիսինի Թէրքլէ, աղ վագըթ սօնրա Ալի բաշայա սըղընհալ վէրէրէք, պիր մէտյէթտէ խաթիպտան օլունմաղը նիյազ իթտի: իշթէ օ վագըթ տինի իսլամը գապուլ իտտէ, Մէհմէտ Ալի էֆէնտի իսմիյէ, մէքթէպի հարպիյէյէ գապուլ օլունտու վէ օրատա Թահսիլի ֆիւնունն իտտի, քիւչիւք զապիթ րիւթպէսիլէ մէքթէպտէն չըգտը:

«26 եաշընտա օլտուղու վագըթ Գրիմ մուհարէպէսի աչըլտը, վէ պու էսնատէ եիւզ պաշը րիւթպէսինէ Թէրֆի գըլընմըշ իտի: Մէզքիւր մուհարէպէ զէմանընտա Թունա իւզէրինտէ պիր չօգ մուհարէպէլէրտէ հազըր պուլունտու, վէ միրալայ րիւթպէսինէ Թէրֆի գըլընըպ, մուախխարէն Իզմիրտէ քէնտիսինէ պիր մէմուրիյէթ վէրիլտի: Մէհմէտ Ալի պէյ կիրիտ իսեանընը Թէօքմէնինէ իշթիրաք իթտի վէ միրի լիվա րիւթպէսի ալտը: Օ վագըթ Եօննայա կէօնտէրիլտի, քի օրատա տա պաշգա պիր չուրիշ վար իտի. պու մէմուրիյէթիյէ Շգօտրա եէ տախի կիթտի, վէ էն սօնու Եօնան հուտուտունա կէօնտէրիլտի, օրատա 1868 սէնէսինտէ, հայտուտլարը տայրէի ինզըպաթա ալտը: Իշթէ պու միւնասիպէթլէ, Թէրֆի րիւթպէսինի ալտը, վէ օլ վագըթ 40 եաշընտա իտի: Մէհմէտ Ալի բաշա չու մէմուրիյէթինին իճրասընտա ազիմ չէճաաթ իպրազ իթմիշ օլտուղընտան պու միւքէաֆաթա լիագաթը վար իտի:

«Պիր աղ վագըթ սօնրա, ֆէրիգ Մէհմէտ Ալի բաշա Եէնի բազար գօմանտանըղընա Թային գըլընմըշ իտի: Բաշայի միւշարիլէյհ պու մէմուրիյէթէ 1871 աղօսթօս այընտա Եէնի բազարա ազիմէթ իթտի: Պու մէմուրիյէթտէ պիրինճի իշի Սըրպալըըն վէ Գարատաղլըլարըն, էհքիյէլէրի իլէ օլան իխթիլաֆլարը գաթ իթմէք օլտու: Մէհմէտ Ալի բաշա, Գլատիչա մուզաֆֆէրիյէթինի գազանտը, Եաւօր մուզաֆֆէրիյէթինէ իշթիրաք իլէտի վէ տահա սօնրա, Թրէպինէ Թէբէլէրինի զապթ իթտի: Ալէլէի մէզքիւրէնին Թըշրինի սանի այընտա բաշայի միւշարիլէյհ, 30 սէնէտէն պէրու հազըրընտա պիր չէյ իչիթմէմիշ օլտուղու վէ Պէրլինէ նազլ իթմիշ օլուպ, օրատա իգամէթ իթմէքտէ պուլունտուղու օլան իսթիլալար բէտէրինէ պին ֆըրանգ կէօնտէրտի:

«Սըրպ մուհարէպէսինտէն սօնրա, Մէհմէտ Ալի բաշա Գարատաղա կիտտի, Ցուկա պօղազըն րընտա պուլունան Սիւլէյման բաշանըն իմտատա եէթիշտիրտի, վէ պու պէօյլէ իշի իյին միւշիր րիւթպէսինի ալտը: Եյան մէնֆատէ պուլունան Ապտիւլ Քէրիմ բաշանըն աղլինտէ, Մէհմէտ Ալի բաշա Թունա պաշ գօմանտանըղընա Թային գըլընտը, վէ պու մէմուրիյէթինտէ Գազագլարըն Շումնիյա տօղրու վուգու պուլան հարէքէթլէրինի Թէվգիֆ իթտի, վէ Բազկրատը (Հազարկրատ) մուամէլաթը ասքէրիյէսինէ մէրքէզ իթթիխազ իտտի, Գարա Հասանլար, Այազլար, Գըզլօվա վէ Սինանը մուզաֆֆէրիյէթլէրինի գազանտը: Մէհմէտ Ալի բաշա հազրէթլէրի, Չայըր քէօյտէ մաղլուպ օլմայըլա, կէրի չէքիլմէսէ մէճպուր օլտու վէ Թունա պաշ գօմանտանլըղը մէմուրիյէթինտէն ազլ իտիլտի:

"Պունուն իւզէրինէ Ցէրսաատէթէ ավտէթ իտուպ, Պօսնա վէ Հէրսէկ պաշ գօմանտանըղընա Թային գըլընտը, վէ մուախխարէն Թէպտիլի մէմուրիյէթլէ Օրխանիյէյէ գատար իլէրիլէտի սէ տէ, քէնտիսինէ մուավէնէթ իտիլմէտիյինտէն, գամարլըյէ րիւճաթ իթմէյէ մէճպուր օլտու, վէ էն սօնու Թէքրար Ցէրսաատէթէ կէլտի:

«Րուսիա մուհարէպէսինին սօն կիւնլէրինտէ, Մէհմէտ Ալի բաշա հազրէթլէրի իսթիմէ վէ հավալիսի օրտուսունտան գայան սաքէրէրի Թօբլայըպ, բայիթախթա կէթիրտի, վէ մէրքէզի Տավուտ բաշա գըշլասընտա օլան գօլ օրտուսը գօմանտան Թային գըլընտը:

"Վէլհասըլ, իքինճի մուրախխաս սըֆաթըյլա գօնկրէյէ կէօնտէրիլտի, վէ էն սօն մէմուրիյէթի, Տարի չուրտա ազալըղը օլտու:»

ՄԷՔԵԱԹԻՊ

Թրապզօն մուխապիրիմիզ Պաթումտան պիզէ աթիտէքի մէքթուպու եազըյօր.

Պաթում, 24 Աղօսթօս. 1878

(Կէնէ ճըրիտէտէն)

Պու կիւն Պաթում Թախլիյէ օլունուպօր պէօյլէ խանհիլէ, Մոխիղէ, Դոյէտէ վէ պիր գըրհը վաբօրու հիւմայուն մուհաճիր վէ սաաքիրի շահանէ վէ մուհիմմաթ նագլ իտէյօրլար Թրապզօնա:

Եարըն Րուսլար Պաթումա կիրէճէքլէր տէնիյօր. Րուսլար Սըրխընճէր գալէսինի կէչիփ լիմանըն իչէրիսինտէ չարգ Թարաֆտա Սօվուգ սույա կէլմիշլէր եանի չէհիրտէն պիր պուչուգ սաաթ մէսաֆէտէ. տիւն գօմանտան Տէվրիշ բաշա վաբօրա բաքիպէն Րուս օրտուկեահընա կիթտի. մէզմուաթա նէզարէն պիր աղ միւտտէթ Թալէպ իթմէք իչին. լաքին իչիթտիյիմիզէ կէօրէ մուվաֆֆագ օլամամըշ տըր վէ եարըն Րուսլար չէհրիմիզէ կիրէճէքլէր տէնիյօր:

Պիր Թագըմ էհնէպիլէր արազի սաթըն ալմագտա տըրլար, վէ պուրատա տիւքեան վէ մաղազա էօյլէ պահալանմըշ տըր քի, սէնէվի իքի եիւզ ղուրուշ իլէ քիրալըգ պիր պարագա 200 մանէթէ քիրալանըյօր:

Տիւնքի կիւն սաաքիրի շահանէ վէ Լազլար պէյնինտէ գումարտան տօլայը պիր գավկա գուհուր իտէրէք, սաաքիրի շահանէտէն 4 քիշի եարալանմըշ տըր. մէճրուհլէրտէն պիրիսի աղըր եարէհէտէ եաթըյօր:

Րուսլարըն Պաթումա կիրտիկլէրինի Թաֆսիլաթըն պէյան իտէճէյիմ էֆէնտիմ:

—

Լօնտրա.—Մէքթուպումուզ գապաթըլըըմ սըրատա իչիթտիք քի, Տէվրիշ բաշա Թրապզօնա վէ անտէն միւթէվէճճիհէն Սիւամպօլա ազիմէթ պույուրույօր:

ԳԱՑԻՄԷ ՄԱՏՏԷՍԻ սէրնամէլի պէնտիմիզին տէվամը եարընա գալմըշ տըր:

—

ԼՍԱՐԱՆ

ՀԱՅԿԱՆՈՅՇ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

ԵԷՆԻ ԳԱՊՈՒ

Յառաջիկայ կիւրակէ օր՝ սեպտեմբեր 3, ժամ 6ին, յիշեալ վարժարանին մէջ մեծ. գ. խ. էֆէնտի Պիլպիլեան պիտի ատենախօսէ հետեւեալ նիւթին վրայ՝

«. . 89 թուական եւ Հայր յԱրեւելս»

Սոյն հանդէսը սովորականէն աւելի շքեղ և վայելուչ ըլլալու համար խնամակալութիւնս ամեն նախահոգ պատրաստութիւն ի գործ դրած է:

Երկսեռ վարժարանաց աշակերտք և աշակերտուհիք ի պատիւ մեծարոյ հանդիսականաց դաշնակահարութեամբ ազգային երգեր, ճառեր և տաղերգութիւններ պիտի արտասանեն:

Մուտք 2 դ-հկ. ողջ Թղթադրամ մեծերու համար.

1 դ-հկ. ողջ գղթադրամ տղայոց համար:

Եւ որովհետեւ տամսակցհասոյթը երկսեռ վարժարանաց աղքատիկ ուսանողաց դաստիարակութեանն յատկացած է, ուստի կը յուանք թէ յառաջադիմասէր ազգայինք իրենց ներկայութեամբ պիտի փութան պատուել նոյն հանդէսը, և իրենք եւս եղած ատենաբանութիւններէն բարոյապէս օգտին:

Հայկանոյշ վարժարանի աշակերտուհեաց թաւշամետաքսով բանուած Մայր — Հայաստանի պատկերին վիճակահանութիւնն ալ նոյն օրը տեղի պիտի ունենայ:

Հարկ կը համարիմք այս առթիւ ծանուցանել, թէ Մեծ. Դ. Խ. էֆէնտի Պիլպիլեան ազգասէր երիտասարդը բարեհաճած է Թաղիս երկսեռ վարժարանաց Պատմութեան դասախօսութիւնն բաւանձնել անձնուիրաբար, որ վասն մեր սրտագին շնորհակալիքը կը մատուցանեմք յիշեալ ազգասէր էֆէնտիին:

1878 սեպտ. 1 Եէնի-Գապու

Խնամակալ
ՀՄԱՅԵԱԿ Վ.ՐԴ.Պ.
ԴԻՄԱՔՍԵԱՆ

ՔԱՂԿԵԴՈՆԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ
ՎԵՆԵՏԿՈՑ

Սեպտեմբեր ամսոյս 4ին երկուշաբթի օրը Քաղկեդոնեան Մխիթարեանց վարժարանին մեծ հանդստեան օրերն աւարտելով կը ծանուցանեմք հին և նոր աշակերտաց ծնողաց որ փութացնեն իրենց տղայքն ուսմանց ընթացքն սկսելուն անվրէպ գտնուելու, յօգուտ իրենց և ընկերաց յառաջադիմութեանը:

Կը յուսայ Տեսչութիւնս որ ինչպէս անցեալ տարուան ընթացքին մէջ և յառաջիկային գոհ ընէ Հայ հասարակութիւնը Ազգային դաստիարակութեան կարեւոր պայմանաց մ՚ ալ քստ կարի կատարելագործութեան նախանձախնդիր ըլլալով:

Տեսչութիւն
Քաղկեդոնեան Վարժարանին Մխիթարեանց Վենետկոյ

ՐԷՍՄԻ

Ճիւմլէյէ մալիւմ օլտուղու իւզրէ, գավայիմի նագտիյէնին քէսրէթի թէտավիւլիւնտէն նաշի ֆէրսուտէլէնիպ էլէ այընմազ տէբէճէսէ կէլմիշ օլանլարընըն թէպտիլի իչիւն թէրթիպի մախսուսունտան պաշգա օլարագ թապ իթտիրիլմիշ օլան միւթէճէտտիտ գայմէլէր, կէրէք Պանգը Օսմանի իտարէսինտէ վէ կէրէք խազինէյի ճէլիլէյի մալիյէտէ ֆէրսուտէլէրլէ միւպատէլէ օլունտուգճա, թօբլանան ֆէրսուտէ գայմէլէր տախի հէր հաֆթա Սուլթան Պայազիտ մէյտանընտա ալէնէն իհրագ իտիլմէքտէ պուլունմուշտուր։

Էվրագը նագտիյէնին քիւլլիէն վէ գարիպէն թէտավիւլտէն գալտըրըլմասը մաղվ իտիլմէսի եօլունտա թէտաբիրի ֆիիլիյէ վէ միւէսսիրէտէ իթէչէպպիւս օլունմագ իչիւն Սատրազամ հազրէթլէրինին թահթը րիասէթինտէ, վէ աղաճը պագը վիւքէլայի ֆիխամ իլէ միւթէպէրանը սարաֆանտէն վէ Պանգ տիրէքթօրլարընտան իպարէթ օլարագ պա իրատէյի սէնիյէ Պապը Ալիտէ թէշքիլ պույրուլան գօմիսիօնու մախսուս, պիր գաչ կիւնտէն պէրու իճրայի միւզաքէրաթ իլէ մէշղուլ օլտուղունտան, գօմիսիօնու մէզքիւրէ չու պիր գաչ կիւն զարֆընտա վիրիլէճէք գարարըն նէշր ու իլանը իլէ, գավայիմի նագտիյէնին սուրէթի րէֆ ու իմհասը ճիւմլէ իչիւն մալիւմ օլունճայա գատար, ֆէրսուտէ գայմէլէր քէմաֆիսսապըգ խազինէճէ միւրէթթէպ գարշըլըղը մէվճուտտունտան միւպատէլէ իլէ իհրագ ու իմհա օլունմագ իւզրէ, պու կիւնտէն իթիպարէն հիչ պիր վարագ գայմէ պասըլմայըպ, մաթպաասընըն տախի քիւլլիէն վէ թէմամէն թաթիլ իթտիրիլմիշ օլտուղու, ճիւմլէնին մալիւմի օլմագ իւզրէ իլանը քէյֆիյէթէ միւսարաաթ օլունտու։

Կէօրիւնիւր քի Աւսթրիալըլար պիր եէնի վէ պէօյիւք մաղլուպիյէթէ տիւչար օլմուշ տուրլար։ Պու տա՛ը կիւնիւ թարիխլէ Վիէննատան վարիտ օլան պիր գըթա թէլէկրաֆը, եէվմի մէզքիւրտէ Վիէննատա նէշր օլունան պիր րէսմի բարօրթօնուն խիւլասայի մաալինի իշար իտէյօր։ Պու բարօրթօյա նազարէն, Աւսթրիալըլարտան ժէնէրալ Զաչ գումանտասը թահթընտաքի ֆըրգա, Հէրսէքտէ վագի Պիհաչ (Պէհաք) մէվգիի միւսթահքէմի իւզէրինէ պիր գաչ տէֆա թէարրուզլար իճրա իտուպ, պիր սէմէրէ հասըլ իտէմէտիքտէն վէ խայլը թէլէֆաթա տիւչար օլտուգտան սօնրա, Աւսթրիա թօբրագը իւզէրինտէ վագի Զավալիէէ չէհրինէ ավտէթ իթմիշ տիր։ Աւսթրիալըլար պէօյլէ պիր մաղլուպիէթէ տիւչար օլմագ կէրէք տէ քի, պիր րէսմի բարօրթօ պու գատարընը իթիրաֆ իթսին։ Շու հալէ նազարէն, Հէրսէք ճիհէթինտէ տախի իսեանըն հէնուզ էհէմմիէթինի զայի իթմէմիշ օլտուղու անլաշըլըյօր։

Կէչէնլէրտէ Աւսթրիալըլար եէտինճի տիւչմիւշ օլան Թըրէպինէ մէվգիի իւզէրինէ Հէրսէք ասիլէրի պիր թէարրուզ կէօստէրմիշլէր իսէ տէ, Աւսթրիա մուհաֆազա ասքէրի, պու թէարրուզու կէրի սիւրմիւշ տիւր։

Պօսնա սարայ վէ Տօպօյ մէվգիլէրի պէյնինտէքի եօլ, եանի Ձիվիօվիչին վէ Զարարինին մուխասարալարը իճրայէ պուլունմագտա տըր։

— Կէչէնլէրտէ իմբէրաթօր Ֆրանսուա Ժօզէֆ հազրէթլէրի, Պօսնա վէ Հէրսէքտէն կէլէն եարալըլարա էյի պագըլըպ պագըլմատըղընը րէսէն կէօրմէք իչիւն, խասթէ վիրմէք օրգիւ Վիէննատա իքի խասթէխանէյէ վօգիւթա վիրմիշ վէ պիրէր պիրէր մէճրուհինին հալինի իսթիֆսար իյլէմիշ տիր։

Միտհաթ բաշա հազրէթլէրինին Տէրսաատէթէ ավտէթի թէէխխիւր իթմիշ օլտուղունու, Բարիստէն իւչ 10 թարիխլէ մէվրուտ պիր Պօրտէանօ թէլէկրաֆը խապէր վէրիյօր։

—Իւչ այընտա թէճէմմիւ իտէճէք օլան Սգուբչինա մէճլիսինին (Սըրպլարըն մէպուսան գամարասը) իճթիմաը էօնիւմիւզտէքի սէնէյէ թէէխխիր իտիլտիյի, Պէլկրատտան խապէր վէրիյօր։

— Այա Սթէֆանօս մէվգի գումանտանը ժէնէրալ պարօն Պրաէմսէն, Գարլըպատ համամլարընա ազիմէթ իչիւն այթը հաֆթալըգ մէզունիյէթ իսթիհսալ իյլէմիշ օլմաղլա, էյրինէ մուվագգաթէն, իմբէրաթօրուն մայէթի զապըթանընտան միրալայ Մօրավիէֆ թային գըլընմըշ տըր։

—Այա Սթէֆանօստա Րուսյալըն ֆիրուխթ իթմէքտէ օլտուղլարը հայվանաթտան եունան օրտուսու իչիւն պիր մըգտար հայվան սաթըն ալմագ իւզրէ, չու կիւնլէրտէ Տէրսաատէթէ պիր գաչ եունան զապըթանը կէլմիշ տիր։

—Հէյպէլի ատատա պագը ինշաաթը նաֆիա իճրասը իչիւն թէշէքքիւլ իտէն գօմիսիօն, հասըլաթը պու չէյէ մախսուս օլմագ իւզրէ, էօնիւմիւզտէքի ճումա իրթէսի կիւնիւ Հէյպէլի ատատա պիր պալօ վիրէճէք տիր։ Պու պալօ, մէքթէպի պահրիյէ միւտիրի Սամիհ բաշա հազրէթլէրինին թահթը հիմայէսինտէ օլարագ Հէյպէլի ատա գասրը հիւմայունունտա իճրա օլունաճագ տըր։

—Բազար իրթէսի կիւնիւ Սուլթան Պայազիտ մէյտանընտա ֆէրսուտէ գավայիմտէն թէքրար էլլի միլեօն գըրուշլուգ գայմէ իհրագ իտիլմիշ տիր։

—Թէբրիզտէն Հընտիսթանա օգունտուղունա կէօրէ, Արնաուտլարըն հէյէթի իթթիհատիյէսի թարաֆընտան Պօշնագ էրպապը գըլըմընտա տայիմա իմտատ կէօնտէրիլմէքտէ իմիշ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Խորէն Սրբազան.

Բեդրոսպուրկէն եկած նամակները կիմացուի, թէ Գեր. Տ. Խորէն Ս. Արքեպիսկոպոս Նար-պէյ յիշեալ մայրաքաղաքը գացեր է. կերևի, թէ փորձ գտնուած ատենը ձեռքը չէ անցեր Ս. Պատրիարք Հօր հեռագիրը, զոր ուղղեր է առ նա ինքն՝ Բեդրոսպուրկ Պատկանեանի խնդրոյն չերթալու, այլ ուղղակի մայրաքաղաքս գալու համար։ Այսու ամենայնիւ, չեմք կարծեր որ Խորէն սրբազան խոհեմութիւն համարի բերան առնուլ Պատկանեանի խնդիրը, քանի որ վերահասու եղած է այդ խնդրոյն վրայ եղած դիտողութեանց, որոց արդարութեան հաստատ խոստմունք ըլլալով է որ Ս. Պատրիարք Հայրը՝ զինքն Պօլիս հրաւիրեր է։ (Փ.-Հ.)

Շէյխ Հիւսէյին.

Բղեցի ճամբորդներէ կիմանամք, թէ Ցէյթունի քիւրտերը զսպելու պաշտօն տրուած է նաև հանրածանօթ Շէյխ-Հիւսէյինի ալ։ Չեմք գիտեր, թէ որչափ ստոյգ է այս լուրը, և միթէ յիշեալ քիւրտերը զսպելու գացող զօրքն ու Ալի Շէֆիգ պէյ և իւր ընկերակիցք Շէյխ Հիւսէյինի օժանդակութեան պէտք ունեցած են։ Բազմաթիւ տարիներէ հետէ սոյն անձին վրայ տրուած ու հրատարակուած տեղեկութիւններն և Բ. Դրնէն նորա համար եղած բազմաթիւ հրամանագրերն իրաւունք կուտան մեզ դիտելու, թէ ժողովրդեան ապստամբ անձանց գլխաւորն է սա, և նախ քան զամենայն պէտք է զսա հեռացունել ժողովրդական ամեն պաշտօններէ։ (Փեշ)

Պաթում.

Թիֆլիսէն Կոլ. Նամ Րուս զազէթասընա եազըլտըղընա կէօրէ, Թիֆլիս Էրմէնիլէրի, Պաթումտա էպնիյէ վէ արազի սաթըն ալմագ վէ պու նէվ սայիր քարլը իշլէր եափմագ մագսատիլէ պիր էրմէնի չիրքէթի թէշքիլ իչիւն սէրմայէ թօբլամագտա իմիշլէր։

Հիճրէթ.

Ազօսթօս 20 թարիխլէ Էրզրումտան Կոլ. Նամ Րուս զազէթասընա ալթըտէքի թէլէկրաֆ չէքիլմիշ տիր.

«Պաթում պիզէ (Րուսյալրա) թէսլիմ իտիլտիքտէ Էրզրումու թէրք իթմէյէ հազըրըզ. Թիւրքլէր միւհաճիրաթլարընը Պաթումտան վարօշլարը Թրապզօնա նագլ իտէյօրլար։ Յագած 20 պին մըգտարը Լազլար վէ Աճարալըլար ֆամիլեալարընը Թրապզօնա կէօնտէրիպ, սիլահը օլարագ Պաթումտա գալմագտա օլտուգլարընտան, պունլար թարաֆընտան պիր մուգավէմէթ պէքլէնմէքտէ տիր։

«Պիզ եագընտա Էրզրումու թախլիյէ իտէճէք օլտուղումուզտան, Էրմէնիլէրին հիճրէթի մէսէլէսի զայէթլէ քէսպի էհէմմիէթ իթմէքտէ տիր։ Էրմէնի առաջնորդու, մէմլէքէթի թէրք իթմէքտէն քէնտի միլլէթտաշլարընը մէն իչիւն թէտաբիրի չէթտիտէ իթթիխազ իթմիշ տիր։— Էրմէնի Գաւառական ժողովունուն րէիսի պու կիւնքի թարիխլէ Տէրսաատէթէ Բաթրիգ Ներսէս Սրբազան հազրէթլէրինէ աթիտէքի թէլէկրաֆը չէքմիշ տիր։— «Էրզրում վէ ճիվար Էրմէնիլէրի, միւսթագպէլլէրի հագգընտա տիւչարը խավֆ օլարագ, թէմամիլէ հիճրէթ իթմէյէ հազըրլանըյօրլար։ Էլիմիզտէ օլան պիր ճիւմլէ վէսայիթլէ, չու հիճրէթի մէնէ չալըշըյօրըզ։ Առաջնորդլա պէրապէր պազը միւթէպէրան, գարիէլէրի կէզիպ, եէրլէրինտէ գալմալարընը ահալիյէ նասիհաթ իտէյօրլար։ Յագաթ, ահալինին հալի էմին օլտուղունա ինանտըրմագ պիր թէէսսիւր իտէմէմիշ տիր։ Պու պապտա նէ կիպի մէսլէք իթթիխազ իթմէմիզ լազըմ կէլտիյինի պիզէ պիլտիրմէնիզ րէճա օլունուր։ Աքսի թագտիրտէ, չու հալին պիւթիւն մէսուլիէթի, Բաթրիգէ րաճի օլաճագ տըր։»

ԻԼԱՆԱԹ

ՏՕՔԹԻՕՐ ԳԱՐԱՄԱՃԵԱՆ

Տօգթէօր Տիրան էֆէնտի Գարամաճեան, Եէնիգաբուտա Քիլիսէ ճատտէսինտէ Ալ պօյաճը սօգաղընտա վագը Նօ 40 խանէտէ, ճումա կիւնլէրի սաաթ 3 տէն 8 է գատար խայրաթ պագմագտա օլուպ, վէ բազար իրթէսի վէ չարշէնպէ կիւնլէրի սաաթ 7 տէն 10 ա գատար Գօսգաւա վագը Քիւչիւքեան էճզախանէսինտէ պուլունմագտա տըր։

Տօգթէօրու մումայիլէյհին էհլիյէթ ու նէզաքէթի պէրքէմալ պուլունտուղունտան, քէնտուսինէ միւրաճաաթ իտէն զաթլարըն մէմնունիյէթ օլաճագլարը մէմուլի գավի տիր։ 15—12

ՏՕՔԹԻՕՐ ՃԷԼԱԼԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻ

Տօքթօրը միւմայիլէյհ Բարիզ վէ Պէլճիգա Թըպպիյէ մէքթէպլէրինտէ կէրէք տօքթօրլուգ տիբլօմասընը ախզ իթտիքտէն սօնրա, կէրէք միւտտէթի մաշիրիյէսինտէ (սիֆիլիգ) ճանի ֆէրէնկի վէ պէլ սօղուքլուղու վէ սումումի ալաթը թէնասիւլիյէյէ տայիր (ծննդական գործարանները վերաբերեալ) խասթէլէրէ մախսուսէն սայ իթմիշ վէ էմէք վէրմիշ օլտուղունտան, պու նէվի խասթէլիքլէրէ տիւչար օլանլարըն թէտավիսի իչիւն հէր կիւն սաաթ 4 տէն 10 ա գատար Պաղչէ գաբուսունտա Համիտիյէ թիւրպէսի սըրասընտա 32 նումէրօլու Սինապեան Վիչէն աղանըն Իքի գաբուլու թաշլը օտասընտա էճզախանէսինտէ, վէ հէր բազար կիւնլէրի Պէյօղլունտա Թարլապաշը ճատտէսինտէ 117 նումէրօլու քէնտի խանէսինտէ խասթէլէր գապուլ իտէր։ 15—15

ՏՕՔԹԻՕՐ ԿՈՒՃԻԿԵԱՆ

Տօքթէօր Միհրան էֆէնտի Կուճիկեան, Նասըլ քի պունտան իքի այ ագտէմ իլան իթմիշ իտի, մումայիլէյհ Տօքթէօր պուրատա մէքթէպը Թըպպիյէյի չահանէտէ ֆէննը թէպապէթի թահսիլ իտէրէք, օրատա տախի իւչ սէնէ միւտտէթ զարֆընտա էմրազը սարիյէյէ վէ պա խուսուս էմրազը ասապիյէ (ջղեր) իւզէրինէ մալիւմաթը քէմալ իտէրէք, վէ օրատա մէքթէպի Թըպպիյէ նազըրը պիր չէհատէթնամէ ալարագ, պու տէֆա թէքրար Տէրսաատէթէ պուլունտուղունտան, հէր բէնչէնպէ կիւնլէրի սաաթ 6 տան 8 է գատար Պէչիկթաշտա վարօշ իսգէլէսի սօգաղը գարչըլըգ Նօ 0 էճզախանէտէ վէ հէր սայր կիւնլէրի տէ այնի սաաթտա Իսկիւտարտա Սէլամսըզտա Էրմէնի քիլիսէսինին արգասը սօգաղընտա Աղնաւուր օղլու խանէսինտէ, փուգարայը մէճճանէն գապուլ իտէր, վէ սայիր վագըթտա խասթէլէրին կէրէք այնի մահալլէրտէն վէ կէրէք Պէշիկթաշտա եէնի մահալլէտէ Բօսթա ճատտէսի սօգաղը Նօ 48 Տօքթէօրուն խանէսինտէ սիվալ իթմէլէրի իլան օլունուր։ 12-10

ԱԼԹՐՆՃԸ ՏԱԻՐԷ ԻԼԱՆԸ

Ղալաթատա Եօրկանճըլար ճատտէսինտէ Թէօվիլէի թարիգտէն միւթէճավիզ տայիրէնին մալի օլան եիրմի գիրա ալթը բարմագ մահալին ֆիւրուխթ օլունաճաղը ճիհէթլէ թալիպ օլանլարըն տայիրէ մուհասէպէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Սէր քեաթիպ
Տայիրէի սաթիսէ

28 օգոստ. 1878 [illegible]

Սթիութէքի ճիլտլէնմիշ վէ ճիլտլէնմէմիշ ղազէթալար, Թէրճէմանը Էֆքեար մաթպաասընտա սաթըլըգ օլարագ պուլունմագտա օլտուղու իլան օլունուր։

Մէճմուայը Հավատիս.—1852 Նոյ.—1870 Նոյ.—3 ճիլտ.

Մուսավվէր Ալնէի Վէթան.—1282 րամազան—83 զիլհիճճէ.—1 ճիլտ։

Սթամպօլ.—84 սէֆէր—85 չէվվալ—1 ճիլտ։

Միւճտէհիտ.—86 րէպիւլ ախըր—87 չապան—1 ճիլտ։

Րուզնամէի Մէճմուայը Հավատիս. 1867 Նոյ.—1870 աղոստ.—1 ճիլտ։

Մուսավվէր Սթամպօլ.—1284 ճէմազի իւլախըր.—86 սէֆէր.—1 ճիլտ։

Թէրագգը—85 չապան.—87 րէճէպ.—2 ճիլտ։

Մուխպիր.—83 չապան.—84 մուհարրէմ—1 ճիլտ։

Հըֆզը սըհհէթ Հավատիս Թըպպիյէ վէ ֆիւնունէ տայիր Սըհհէթնիւմա.—83 մուհարրէմ—չապան.—1 ճիլտ։

Մուհիպ.—86 մուհարրէմ—րէպիւլ ախըր.—1 ճիլտ։

Քիւչիւք Թէրագգը.—85 սէֆէր—ճէմազի իւլ ախըր.—1 ճիլտ։

Ճիլտլէնմէմիշ

Թագվիմի Վագայի.—Ճէրիտէի Հավատիս.—Հագայիգ.—Թէրճէմանը Ահվալ.—Թասվիրի Էֆքեար.—Րուզնամէի Ճէրիտէ.—Պասիրէթ.—Տէվիր.—Պէտիր.—Մամուլ. 1869 փետր. Նօ 1 տէն 104 է գատար.—Չէնտ միւթէֆէրրիգ զէվաթըն մնֆիյէ կիթապլէրինէ պայիս օլան Խայրէթ վէ սայիրէ. Սիման 1875-78

Զագմազճըլար իլէ Սէրասքէր գաբուսու ճիվարընտա տիւնքի կիւն Րօգօս Յակոբ նամընտա պիր ճէրրահ տիպլօմասը զայի օլմուշ օլմաղլա, զաթէն պուլան իչիւն պիր ֆայտէսի օլամայաճաղընտան, հէր քիմ պուլուր իսէ, զազէթամըզըն իտարէխանէսինէ կէթիրիպ միւքեաֆաթընը ալմասը իլան օլունուր։

ԻԼՄԻ ԻԼԱՀԻ

ՄՈՒԽԹԱՍԱՐ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Բրօթէսթանլարա գարշը

Սթամպօլտա 1878 Օգոստոստա նէշր օլունմուշ տուր։

Գայսէրի առաջնորդու Փաղլէթլու Եմմանուէլեան Յօհան վարդապետին թէէլիֆի.

Սաթըլըր հէր քիթապճը տիւքեանլարընտա, վէ Պէյօղլունտա Գազար Ալըմանեան գարշըսընտա Թիւթիւնճիւ Անտօն աղանըն տիւքեանընտա։

ՄԷՍՈՒԼ ՄՈՒՏԻՐԻ Թ. ՅԱՎԱՃԵԱՆ
Սթամպօլտա Քիւրքճիւ խանը Ն. 26

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԵՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

ԼՕՆՏՐԱ 12 Խյուլ

Ինկիլ. էսհամը Ինկ. Լիր.	95 1/16
Օսմ. էսհամը աչըլտը	13 1/16
» » գաբանտը	12 7/8
1865 իսթիգրազը	17 3/4
1869 »	17 1/4
1871 »	53 3/4
1872 »	24
1873 »	14 5/8
Օսմանլը պանգասը	10
Րուսիա իսթիգրազը	84 1/4
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	-

ԲԱՐԻՍ 12 Խյուլ

Ֆրանս. էսհ. 3 0/0	Ֆր.	77-35
» » 5		112-90
Օսմ. էսհամը աչըլտը		12-97 1/2
» » գաբանտը		13-2 1/2
1865 իսթիգրազը	Ֆր.	93-75
1869 »		86-25
1873 »		74-
Օսմանլը պանգասը		502-50
Րումէլի չըմէնտըֆէրի		52-
Իթալիա էսհամը		73-75
Գամպիօ Լօնտրա 3 այ վատէ		25-29

ՎԻԷՆՆԱ 12 Խյուլ

Աճիօ	Ֆիօր.	100-
Րումէլի չըմէնտըֆէրի		24-50

ՂԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. ումումիէ. ադ. գաբ.	14- 8
Պու աղուստ 31 օգոստ. աչ.	14- 1
Իսթիգ. 65 (Մուրթօն) 6 % Ֆ.	77-50
» 65 » 6 % Ֆ.	79
» 69 (Բինար) 8	76
» 72 (Պօնտիւթրէզօր)	24-50
» 73 6 % Ֆ	69
Րումէլի չըմէնտըֆէր 3	54-25
Ազճէ ֆայիզի %	12

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	5-10
Սթամպօլ պանգասը	6-10
Սօսիէթէ ժէնէրալ	4- 5
Թրամվայ	1-50

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղչ. ատան Ղչ.	Ֆր.	
Պէեազ մէճիտիյէ ֆարգը		106-26
Մէթալիք	»	121-
Պազըր	»	178-
Գալըմ	»	302-
Ինկիլիզ լիրասը		108-36
Ֆրանսըզ ալթունու		87- 4
Բօլ		89- 6
Գրիմիզ ալթունու		51-